

Eesti rapsoodia

Eesti rahvalaulu "Kui ma olin väiksekene" alusel
Eduard Tamm (1879–1941), seade Riivo Jõgi (1987)

Teos on uus seade Eduard Tamme 1933. aastal kirjutatud loost, mis kõlas 1933. aasta üldlaulupeo II ja III kontserdil. 2025. aasta XXVIII üldlaulupeoks „Iseoma“ kõlab katkend „Eesti rapsoodiast“ Riivo Jõgi seadena. Rahvaviisi „Kui ma olin väiksekene“ pealkirjaks on varem olnud „Lauliku lapsepõli“, kuid siin on aluseks võetud 1918–1924 a. laulikutes olnud variant ja pealkiri.

Teose taktimõõt on 2/4, aga erinevate tempo liikumistega.

Teos algab taktis pidulikult, aga siiski laulva karakteriga. Tempo võiks olla alguses veerandnoot = 70, dünaamika *forte*, pehme, kuid täpse artikulatsiooniga. Partituuris on kirjas *Andante maestoso*, *cantabile*.

Takt 3 ja takt 7 Fortepiano pehme keelega ja transparentne crescendo kuni forte.

Samal ajal saavad puupuhkpillid mängida mezzopiano - crescendo, ilusa kõlaga.

Takt 8 Teisest löögist kohe mezzopiano.

Takt 10 Crescendo kuni takt 13, kus on forte.

Takt 13 Sarvedel, I ja II tromboonil ning eufooniumidel on crescendo mezzopiano-st fortresse.

Takt 15 Diminuendo algab teisel löögil ja kestab kuni uue dünaamika alguseni.

Takt 17–32 Põhiteema on *Cantabile*, mezzopiano, klarneti ja eufooniumi madalas registris. Saatepartiit: sarved ja flöödid toetavad ja annavad värvi teemale. Iga fraasi lõpp on pehme artikulatsiooni/kõlaga. Kõiki väikeseid noote on võimalik mängida oma orkestris, kui osad hääled puuduvad.

Takt 33–48 Teema: flööt I, tenorsaksofon ja trompet I. Dünaamika on mezzopiano.

Saatepartiit toetavad ja lisavad värvi teemale.

Takt 48 Piano, crescendo kuni mezzoforte.

Takt 49–55 Oluline on kuueteistkümnendiknoodid mängida tenutoga (- - -) ning kaheksandiknoodid kerge staccatoga.

Takt 49 Tähelepanu: tenuto.

Takt 55 Ritenuto alates teisest löögist.

Takt 57 Madalatel pillidel on veerandnoot tenutoga.

Takt 58–59 Accelerando, veerand = 70 kuni veerand = 84.

Takt 60 *Andante maestoso*, *cantabile* nagu alguses, aga nüüd on tempo veerand = 84.

Saatepartiidel on hästi artikuleeritud staccato, aga *Maestoso*.

Takt 66 Tenuto ja ritenuto kuni algustemponi.

Takt 68 Tempo on veerand = 70. Teemat mängivad madalad pillid, väga laulvalt, hästi seotult, tenutoga, dünaamika: piano, puupuhkpilli figuratsioon pianos ja pianissimos.

Takt 79 Poco a poco morendo ja **takti 81** teises pooles on ritenuto.

Takt 86 pärast fermaati on attaca.

Takt 86–89 *Ad libitum* - vabalt ja rahulikult käo häälega. Enne uut tempot on taktijoone peale kirjutatud fermaat, mis tähendab lühikest pausi.

Takt 90–106 *Allegro moderato*, tempo algab veerand = 116. Algab mezzofortes ja läheb diminuendoga pianosse. Timpanid ja tamburiin on energiline.

Takt 94 Röömsalt, viis algab pianos.

Takt 98–89 Crescendo – decrescendo. Hoida puupillide ja vaskpillide vahel head tasakaalu.

Takt 104 Piano - crescendo kuni mezzopiano.

Takt 106-109 Mezzopiano - crescendo - forte - diminuendo. Sleighbells ja ksülofon toovad juurde uue kõla.

Takt 110-114 Kõigil häältel on mezzoforte - crescendo - forte - diminuendo.

Takt 114-126 Teema ja saatepartiide forte hoida tasakaalus. Väikesed noodid on olemas oma orkestri jaoks.

Takt 126-134 Dünaamika on nagu kirjas. Oluline et timpanid mängivad **taktides 127-128** ning **taktides 131-132** löögi peal. Teised pillid mängivad vastulööke samades taktides.

Takt 134-140 Madalad pillid hästi rõhutatud, kuid tasakaaluka teemaga.

Takt 141 Alates teisest kaheksandikust on subito mezzopiano ning crescendo.

Takt 143 Diminuendo ning **taktides 145-152** 1. löögist mezzopiano - crescendo jne.

Takt 153 Tutti: mezzoforte, artikulatsioon: marcato, crescendo.

Takt 153 -155 kolm takte accelerando.

Takt 164 Hoogne ja rõõmus karakter, allegro.

Takt 178-185 Peale teemat, mis kõlab fortissimos, on madalatel pillidel heliredelite faktuur, kaks takti crescendo ja kaks takti diminuendo.

Takt 186-209 Tutti dünaamikad nagu kirjas, 2 takti kaupa pp-p-mp-mf jne.

Takt 210 Festivo, põhiteema madalatel pillidel.

Takt 214 Madalad pillid, saksofonid, vaskpillid, löökpillid kindlasti subito mezzoforte, seejärel **taktides 215-218** järk-järgult crescendo. Kaheksandik lõpunoote keelega ja hea kõlaga, välja arvatud puupuhkpillid, mis mängivad legatos.

Takt 218-lõpuni sama hoogsalt tempot hoida.

Partituur on standard suurele koosseisule, aga on mängitav ka 13 mängijaga + 1 löökpilliga:

Flööt I

Klarnet I ja II

Altsaksofon I ja II

Tenorsaksofon

Trompet I ja II

Metsasarv või Altsarv I ja II

Tromboon I

Eufonium I

Tuuba

Percussion II või Drum Set

Lihtsustatud partiid:

- lisaks lihtsustatud partiidele algajatele, on olemas ka suurtele koosseisudele lihtsustatud klarnet II ja III partiid.

- kui orkestris on ainult üks löökpillimängija, siis võiks kasutada, percussion (one player) (optional), kuid laulupeo eelproovides ja laulupeol on vaja midagi valida teistest partiidest.

Täname Riivo Jõgit seade eest!

Palju edu, head harjutamist ning toredat XXVIII üldlaulupidu 2025. aastal!

Bert Langeler